

Pekre 1991 – resnica je končno prišla na dan!

Med prelomne dogodke slovenske osamosvojitve 1991 vsekakor spadajo tudi »pekrski dogodki«, ki so se odigrali 23. maja 1991, vendar pa naši zgodovinarji in publicisti niso imeli čvrstih dokazov o načrtovalcih in pripravah. Namreč, glavna akterja na strani JLA – generalmajor Miča Delić, poveljnik 31. korpusa v Mariboru in podpolkovnik Ratko Katalina, načelnik vojaške varnosti tega korpusa, do nedavnega nista spregovorila.

Prevladovalo je dvoje mnenj. Po prvem, na podlagi Janševih *Premikov*, naj bi šlo za načrtno provokacijo JLA, celo po ukazu generalpolkovnika Blagoja Adžića, načelnika GŠ JLA, da se zavzameta oba učna centra na Igu in v Pekrah. Že leta 1998 sem v svoji knjigi *Balkanski vojaški poligon* prvi izrazil mnenje, da je vendarle šlo za »zasebno vojno« oz. za »izzvani incident« generala Delića in podpolkovnika Kataline. Namreč, osrednja osebnost tega incidenta je bil stotnik Franc Pulko, varnostni organ UČ Pekre, ki je zapustil podpolkovnika Katalino in prešel na stran TO Slovenije.

Tako sem zapisal, da je šlo za »samovoljno in neodgovorno akcijo Pekre« (str. 69), pa tudi, da »spopad v Pekrah ni bil načrtovan s strani JLA, temveč, da je šlo za osebni obračun podpolkovnika Ratka Kataline, načelnika varnostnega odseka 31. korpusa v Mariboru s Francem Pulkom, bivšim organom varnosti tega korpusa, potem pa učnega centra TO Slovenije v Pekrah (str. 106).

Moje mnenje sta pozneje povzela (citirala) zgodovinarja akademik dr. Jože Pirjavec in dr. Božo Repe.

Osebnost sem si prizadeval, da bi dobil izjavo Ratka Kataline, polkovnika v pokoju, v Beogradu. Maja leta 2004 mi je v telefonskem razgovoru potrdil, da je **akcija v Pekrah nastala »spontano«, zaradi Pulka«, potem pa se je vse odvijalo dirigirano!** Seveda sem ga zaprosil za pisno izjavo, vendar je nisem dobil.

Konec leta 2016 je polkovnik Ratko Katalina izdal knjigo z naslovom *Tri rata Ratka Kataline (Tri vojne Ratka Kataline)*, v kateri opisuje svoje »vojskovanje« v Sloveniji, na Hrvaškem (načelnik varnosti v varaždinskem korpusu) in v Sarajevu (načelnik varnosti 3. armade).

Pekrski dogodek je v posebnem poglavju (str. 118–123) predstavil kot *Prve aretacije pripadnikov JLA v Sloveniji in konflikt v Pekrah*. Po njegovem mnenju naj bi 23. maja 1991 Slovenija pozvala JLA »na boj«, ko je na ukaz podpolkovnika Vladimirja Miloševića, poveljnika PŠTO Maribor, zajela dva pripadnika JLA v bližini UC Pekre.

Katalina podrobno opisuje potek »konflikta«, ki se je začel omenjenega dneva ob 9. uri, ko je podpolkovnik Milošević obvestila generala Delića, da so pripadnika TO zaslišali dva izvidnika, ki so ju ujeli v bližini UC Pekre.

Po »burni in ostri« reakciji je general Delić ukazal podpolkovniku Katalini, da se s šestimi oklepniki »zaustavi« pri UC Pekre in »razišče okoliščine in razloge« za aretacijo obeh pripadnikov JLA, s ciljem, da v TO »vidijo, da se z JLA ne morejo igrati«.

Katalina tudi navaja, da general Delić o svoji »samostojni reakciji« ni obvestil generala Kolška v Zagreb niti GŠ JLA v Beogradu. Seveda je kasneje sledil ukaz za umik v vojašnico, vendar je general Delić še vedno vztrajal, da mu TO mora izročiti »krivce za aretacije pripadnikov JLA« (seveda, predvsem stotnika Pulka).

Sledil je drugi del, ko naj bi jezni general Veljko Kadijević, zvezni sekretar za ljudsko obrambo, ukazal generalu Deliću: **»Če ne izročijo krivcev, aretirajte podpolkovnika Miloševića«!** General Delić je ponovno poklical podpolkovnika Katalino in mu naložil, naj v toku pogajanj s TO v mariborski občini aretira podpolkovnika Miloševića. Katalina je s pomočjo specialcev iz protiterorističnega odreda iz Zagreba v toku noči 23/24. maja 1991 aretiral podpolkovnika Miloševića in njegova sodelavca.

Zaključek: kar sem zapisal 1998, je bilo točno: v Pekrah je **šlo za »zasebno vojno« generala Delića**, zatem pa je sledila **dirigirana akcija z vrha JLA** (aretacija podpolkovnika Miloševića). V obeh akcijah pa je bil podpolkovnik Katalina glavni izvajalec.

**Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju,
Ljubljana**

